

Så formar vi

Framtiden i Kristinestad

En lokal strategi för 2010-2020,
sammanställd av och för stadsborna.

Bakgrunden

Därför förnyar Kristinestad sin vision, strategi och profil

Kristinestad måste säkra sin plats i framtiden och vända befolkningsutvecklingen från negativ till positiv. Stan ska leva och vara aktiv. Kristinestadsborna ska må bra och trivas, hellre än att flytta bort. Hit får gärna komma fler människor. Det tryggar framtida skatteinkomster vilket säkerställer servicen.

Men – ingen annan gör detta än Kristinestadsborna själva. Och här gäller: att identifiera möjligheter är snabbare och billigare än att bygga upp dem.

Kristinestad har mycket som andra städer saknar. En vacker och historiskt sett unik tvåspråkig stadskärna, en vidsträckt nejd som omfattar Potatisriket, havet och naturligtvis – alla invånare som vill göra en bra stad bättre.

Vi Kristinestadsbor behöver både en klar vision om hur vi ska utveckla stan och en tydlig plan för hur vi tar till vara och marknadsför dessa våra starka sidor. Vi behöver inte skapa möjligheter, det räcker med att vi identifierar dem.

Gamla stan är en undangoemd pärla som fånglar besökaren vid första anblicken. Låt oss lyfta fram den pärlan, och förädla den. Med dess hjälp kan vi locka fler besökare, fler företagare och nya invånare.

Världsläget och de nya värderingar det formar ger oss ytterligare möjligheter. Tiden och välbefinnandet blir allt viktigare jämfört med det materiella. Känslan för det lugna rofyllda livet, *slow life*, gör det naturligt för Kristinestadsborna att söka sin plats i det internationella nätverk av små städer med lokal identitet och *Citta Slow*-status.

Stadsstyrelsen tillsatte i maj 2009 en arbetsgrupp med uppgiften att till hösten med marknadsföringsbyrå Place Marketing Oy som sakkunnig uppdatera den kommunala strategin ”KRS 2014”, utveckla ett lokalt brand eller varumärke samt göra upp en kommunikations- och marknadsföringsplan för den förnyade strategin och det nya brandet, eller varumärket.

I augusti samma år höll denna profileringsgrupp ett så kallat coachingtillfälle för stadens ledning, företag och organisationer. Profileringsgruppen gjorde därefter en plan för strategi-, kommunikations- och marknadsföringsarbetet. Sedan stadsfullmäktige den 2 november 2009 godkändt planen utförde gruppen vintern och våren 2010 profilerings- eller strategiarbetet genom att involvera Kristinestadsborna i en optimal delaktighetsprocess. Profileringsgruppen ordnade 20 framtidsverkstäder med olika målgrupper runt om i stan. I dem deltog över 300 invånare med förslag om hur de önskar utveckla sin hemstad. Dessutom aktiverade sig över 800 personer på Facebook-sidan, ”Kristiinankaupunki 2020/Kristinestad 2020”.

Den förnyade versionen av den lokala strategin kallar vi ”Så formar vi Framtiden i Kristinestad.

En lokal strategi för 2010-2020, sammanställd av och för stadsborna.” Detta dokument uttrycker stadsbornas gemensamma vilja och identitet samt anger med hjälp av vilka instrument och konkreta åtgärder stadsborna och beslutsfattarna ska styra mot de strategiska målen. Vi delar in de konkreta åtgärderna i tre grupper: de som redan är på gång, de som brådskar (har första prioritet) samt de som följer därefter (har andra prioritet).

Strategidokumentet har varit föremål för granskning och komplettering vid ett antal öppna diskussionstillfällen samt av en styrgrupp med representanter för lokala organisationer och föreningar. Det har begått en öppen remissrunda; organisationer och föreningar samt samtliga invånare i Kristinestad har haft möjlighet att ge sin åsikt om dokumentet. Profileringsgruppen har fått utlåtande även av Österbottens Förbund.

Strategin beledsagas av en plan för hur strategin och det lokala brand, varumärke, som kopplas till den kommuniceras och marknadsförs utåt, i Kristinestad och utanför stan.

Stadsfullmäktige behandlar ”Så formar vi Framtiden i Kristinestad. En lokal strategi för 2010-2020, sammanställd av och för stadsborna.” den 4 oktober 2010.

Kristinestad 7.9 2010

Ulf Grindgårds Alexandra Teir Milla Monola Asko Wilen

Dennis Rundt Paavo Rantala Carina Storhannus

Dan-Anders Sjöqvist

Text: Dennis Rundt

På finska: Päivi Tuomisto/LangPro

Innehållet

Bakgrunden	3
Kristinestad	7
Kristinestad 2020. Så här ska det bli:	9
Hur kommer vi dit?	9
1. Att leva och bo i Kristinestad. Det ger smak på livet	11
Smultronställen	11
Var dig själv	12
Samma på svenska och finska	12
Så gör vi Kristinestad till en ännu trevligare stad	13
Gamla stan och byarna	14
Vi gör det själva	16
Det viktiga folket	17
Skolan	18
Måste löna sig betala skatt	20
Kultur är att må bra	22
Utmaningar	25
2. Företagande och näringsliv. Tjänster och jobb	26
Detta finns i Kristinestad:	26
Det här behöver vi:	26
Det mesta är möjligt... ..	27
Enade vi stå... ..	27
Flera kunder... ..	28
Utmaningar	31
3. Turism och evenemang. Igen: det ger smak på livet	32
Det här finns i Kristinestad:	32
Så här gör vi det trevligare att besöka Kristinestad:	32
4. Vad gör vi när strategin är klar? "Kristinestadsmodellen"	37

5. Kommunikation och marknadsföring.....	40
Ett liv för alla sinnen.....	40
Arbetet med varumärket och utformningen av kärnbudskapet	41
Förslag till kärnbudskap	43
Teman med egna budskap.....	44
Tyngdpunkter och utkast till åtgärdsplan:	44
Resursnivån:.....	45

Kristinestad

Per Brahe grundade Kristinestad 1649 då bönderna i området ville ha en marknadsplats i närheten. Köpmännen och sjöfararna i Kristinestad handlade tidigt med Stockholm, men småningom fick staden privilegier som gjorde det möjligt att skeppa trävaror till Tyskland och Livland.

Kristinestad gick 1973 samman med Sideby, Tjock och Lappfjärd och var vid det laget ytmässigt en av de största städerna i landet. Kristinestad är en kuststad med ett vidsträckt uppland. Här finns en stadskärna med pittoresk trähusmiljö från 1700- och 1800-talet samt gedigna urbana stadstraditioner, och en vidsträckt landsbygd med odlingar, skog, fiskevatten och naturskön skärgård.

Skepsbygge och segelsjöfart samt export av tjära och trävaror spelade en viktig roll i 1800-talets Kristinestad. Den lokala handelsflottan (1853 fanns här 41 fartyg) var en av de största i landet, hamnen en av de livligaste i Bottenviken. Den lokala utrikeshandeln repade sig aldrig helt efter Krimkriget i 1800-talets mitt. Småningom tog ångfartygen över frakterna.

Potatisodlingen och -förädlingen är idag en viktig lokal inkomstkälla, liksom metallverkstads-, träförädlings- och elektronikindustrin. Antalet arbetsplatser var 2 776 år 2007. Turismen har vuxit kraftigt. Sommarmarknaden lockar årligen 50 000 besökare.

Servicevärderna svarade år 2009 för 66 procent, industri och tillverkning för 20 procent samt jord- och skogsbruk för 14 procent av sysselsättningen. Arbetslösheten var 7,4 procentig. I Kristinestad finns 600 företag.

Skatteprocenterna var 2010: inkomstskatten 20 procent, för fastighetsskatten allmänt 0,70 procent, stadigvarande bostad 0,40 procent, övriga bostadsbyggnader 1 procent och för kraftverk 2,85 procent.

Antalet invånare var 7 254 år 2009. 56,6 procent av invånarna har svenska som modersmål, 42,2 procent finska och 1,2 procent ett annat språk. 0-14 åringarna utgjorde 12,4 procent av befolkningen, 15-64 åringar 62,5 procent och över 65- åringarna 25,1 procent.

Kristinestad 2020. Så här ska det bli:

Ett ställe som erbjuder livskvalitet och mångfald i sättet att leva, lika rofullt som dynamiskt när gammalt möter nytt.

Trähusidyllen i Gamla stan, Finlands bäst bevarade stormaktstida småstad med rutplan, har status av finländskt kulturarv och finns på Unescos världsarvslista.

Invånarantalet närmar sig 8 000. Antalet arbetsplatser har under de senaste tio åren ökat med 10 procent.

Hur kommer vi dit?

Med hjälp av vår egen viljekraft, optimism, kreativitet och aktivitet förädlar vi livskvaliteten och mångfalden i stan.

Vi gör det genom att:

- Utveckla "Det goda livet".
- Utveckla och skapa nya lokala företag.
- Utveckla vård och omsorg.
- Utveckla skola och utbildning.
- Utveckla turismen.

1. Att leva och bo i Kristinestad. Det ger smak på livet

Kristinestad bjuder på det goda på livet. Kristinestad är ”Den dolda pärlan”; för bra för att vara sann, mera än du kan föreställa dig. En avstressande miljö som erbjuder livsutrymme, ren luft, trygghet och lugn, god och stimulerande uppväxtmiljö och, vid behov: tystnad och absolut mörker.

Kristinestad är en förhållandevis liten stad där allt ligger nära till och är bekant: stad som landsbygd. Här är lätt att få tag på folk och alla känner alla. Här kan du varva ner och tänka. I denna värld utan jäkt får vi sjunga långsamhetens lov: det kan bli en livsstil - pessimisterna förstår nog inte hur bra vi har det. Finn Kristinestad och hitta dig själv. Förverkliga dig.

Exotiskt, om du vill, eller nostalgiskt. Naturen är nära och fri, ändå är stan urban.

Människor som står varandra nära. Ett varmt hem. Gården jag älskar. Välkomnande generöst. I denna fridens stad ger småskaligheten svängrum och livsrum samt utrymme för kreativitet och nya invånare. Detta är en hemtrevlig vidsträckt plats, där också du ryms och passar in.

Stan som det lönar sig att besöka och som många återvänder till – för alltid. Hit flyttar du gärna som pensionär.

Här finns utvecklingspotentialer: landets största potatisodlingar, närproducerad men även mångkulturell mat, skapande idérika och företagsamma människor, livsglädje, ett lämpligt mått av trots samt broar till Norden och den övriga världen. Frestande, lockande, givande, intressant. Detta är livskvalitet.

Här vill jag leva och dö.

Smultronställen

Kristinestad är en naturskatt. Trästan möt-

er landsbygden, havet doftar och svallar, skogarna och åkrarna kryper upp mot land. Allt är inbäddat i en storslagen natur som ger möjligheter till jakt och fiske, eget trädgårdsland, vilda bär och svampar, rent vatten. Friskare luft har du aldrig haft i dina lungor.

Alla dessa smultronställen: den lappländska stämningen i Bötomborgen, de välsköta byarna, Storholmen i Perus, Lappfjärds å med laxar, nejonögon, harrar och andra sällsynta delikatesser, Tjock å där nejonögonen trivs bäst. Stadsfjärden invid torget i Gamla stan, klipporna i Kanonviken, Alesundet, Skrattnäs, Storträsket och Storsjön, fågeltornen och den vidsträckta strandlinjen. Brunnarna, tullhusen och gamla kvarnen i Gamla stan. Fiskebyarna. Kulturlandskapet i Härkmeri. Gamla fina bondgårdar. En storslagen miljö som erbjuder fina vyer och attraktioner också för turisterna året om.

Kristinestadsbon bor gärna i egen bostad på egen mark. Men här finns många boendeformer: i gammal stadsmiljö, i nya bostadsområden, i levande byar eller annars bara natur- och havsnära. Trängsel förekommer inte, och det har sina fördelar att bo och arbeta i samma stad. Men riksåttan är nära, förbindelserna goda och här är förhållandevis billigt att leva och bo; i den lilla stan på landet räcker pengarna längre. Här rotar sig familjen, för barnen är det en idealisk plats. Här trivs du som äldre.

Gamla stan i Kristinestad härstammar från den agrara handelsstad som grundades 1649 och är Finlands bäst bevarade stormaktstida stad med rutplan. Gamla stan är Kristinestadsbornas stolthet - en historiskt intressant och vacker levande trähusmiljö, en estetiskt tilltalande idyll och kulturmiljö. Trähusen och grönskan kantar de smala gatorna där gammalt möter nytt. Om hösten hör du löven falla. I

denna pittoreska stad på landet råder liv och rörelse, ändå hinner invånarna och besökarna tala med varandra. Här ordnar Kristinestadsborna vinter-, sommar- och höstmarknader som blivit ett nationellt begrepp.

Var dig själv

I Kristinestad får du service med ett mänskligt ansikte: personligen, nära och snabbt. Här är lätt att utföra ärenden. Basservicen finns inom räckhåll. Kom själv och se – du finner allt du behöver. Det gäller hälso- och sjukvården på Sjukhusbacken men också skolorna och butikerna. I ett välfungerande skolsystem med en nyttig läroplan får barnen god grundläggande utbildning upp till gymnasienivå. Det flera gånger om prisbelönade finskspråkiga gymnasiet hör till de bästa i landet. Svenska högskolan har utmärkt sig i företagsamhet. Kristinestad är en fin skolstad. I den nya simhallen finns ett gym. Stan erbjuder goda möjligheter att idrotta och motionera, mångsidiga fritidssysselsättningar, hobbyutrymmen och medborgarinstitutskurser. Fibernätverket gör att allt blir möjligt över nätet.

Närproducerad mat, goda trafikförbindelser på riksåttan, Bockholmens campingplats, soldattorpet i Uttermossa, möjligheterna att sportfiska i havet eller i någon av de lokala insjöarna eller åarna, Kilens hembygdsgård, Bötombergen och Segelpaviljongen Pavis är viktiga inslag i det lokala serviceutbudet.

Kristinestad är ett stort vardagsrum. Alla känner varandra, och bryr sig om varandra. Många har sina rötter här; släkten, och alla får vänner. Trevliga människor knyter kontakter. Talkoanda och samhörighet präglar detta gedigna sociala samfund. Vi talar olika språk, kors och tvärs. De olika kulturerna och nationaliteterna har sin dynamik. Kristinestad är färggrant och spännande.

Du får vara dig själv men behöver inte vara ensam. Du får stöd vid behov eller kan själv gripa in. Kristinestadsborna är snabba på att

bilda nätverk. Skapande och idérika människor upprätthåller ett rikt utbud av fritidssysselsättningar, aktiva föreningar och råd för äldre och unga samt en församling som famnar hela stan. Öppna portars dag i Gamla stan är ett uttryck för gästfriheten, en utomordentlig inkörsport till sommarstan.

Samma på svenska och finska

Kulturen formar Kristinestad och fogar samman Gamla stan och landsbygden. Kulturen ingår i vardagen och driver på utvecklingen. Utan den klarar vi oss inte. Kristinestadsborna är stolta över sin stad och känner för hembygden där gammal tid är närvarande i nuet. Kristinestadsborna vårdar traditionerna, historien och de byggnadshistoriska värdena, samtidigt som de tror på en bättre framtid.

Ungdomsföreningarna och ungdomsföreningslokalerna har stor betydelse för engagemanget och det lokala kulturarvet. Det samma gäller Kulturhuset Dux, bibliotekstjänsterna, museerna och kyrkorna.

Sång- och musiklivet, sommarfester och villaavslutningar: sällskapslivet med sina berättelser och möten, där tiden, åldern, den politiska och nationella tillhörigheten saknar betydelse men gör stan fascinerande och inspirerande. Kulturen handlar om barnens och de ungas välmåga samt uppväxtförhållanden. Kristinestad kan bli en "barnkarneval-stad". Kristinestad är en sportig stad som kan göra sig känd på en massa arenor.

Kristinestad är samma stad på svenska och finska. Den fungerande tvåspråkigheten är ett lika självklart som viktigt inslag i detta stora språk-spa; denna språkbadsort. Här klarar du dig på svenska eller finska – eller på båda språken. Människorelationerna, handeln, arbetsplatserna - allt lever och fungerar på båda språken. För en utomstående kan det vara inhemsk exotik, men två språk är dubbelt mera än ett.

Kristinestadsborna fördjupar och stärker tvåspråkigheten genom att lära känna varandras kultur, och här kan den kommunala bildnings- och fritidscentralen spela en stor roll genom att ordna gemensamma kurser och evenemang. Biblioteket ger möjlighet att bekanta sig med och fördjupa kunskaperna i finsk- och svenskspråkig kultur. Ungdomsrådet genomför projekt som innebär umgänge över språkgränserna. Ungdomsarbetet fostrar till internationellism.

Kristinestadsborna hyser passion för sin stad. Kristinestads bästa är invånarnas bästa och invånarna vill göra sitt bästa för att slå vakt om Kristinestad som ett framgångsrikt samhälle vilket säger ”ja” och ”välkommen” till framgång och välmåga.

Kristinestadsborna trivs när de är med och känner sig betydelsefulla. Det är lättare att driva företaget då företagaren och den anställda känner varandra. Personalen är motiverad och lojal, omgivningen uppskattar dess insats.

Så gör vi Kristinestad till en ännu trevligare stad

Kristinestad planerar och skapar trivsamma, gärna havsnära, boendemiljöer, även utanför Gamla stan, och erbjuder goda bostadstomter; strandtomter, gratis tomter till unga familjer, förmånliga hyresbostäder som första bostad och för äldre. Staden hyr ut och säljer kolonilotter. Ett sätt att locka nya invånare är att till rimligt pris hyra och sälja gamla hus att renovera. Staden planerar tomter och ett heltäckande vatten- och avloppssystem för egnahemshus i byarna.

Den växande skaran pensionärer har stark köpkraft, är aktiva en längre tid och behöver moderna välutrustade seniorvänliga bostäder nära centrum. I byarna behöver de äldre hjälp med att hålla bostaden i sådant skick att de kan bo hemma. En mångsidig åldersstruktur i byarna är viktig och eftersträvansvärd. Därför

hjälp staden seniorer i periferin med det nya avloppsvattensystemet genom att stöda eller göra undantag där så behövs.

I Kristinestad finns långt över 1 000 personer som bor här sommartid eller under viss tid av året. Sommar- eller deltidsboarna representerar 43 olika orter runt om i Finland och 16 orter i Sverige. De är en tillgång för stan. Många bor allt längre tider här, många skulle gärna stanna här året om. För den skull gör staden det möjligt för dem att till överkomligt pris lösa in sommarstuga med tomt för att använda den som året om-bostad.

Att sommarborna under sådana omständigheter löser in tomten till ett realistiskt pris betjänar staden och dem själva: staden får en inkomst, sommarborna knyts närmare till orten och investerar som tomtägare (renoverar och bygger nytt), till gagn för dem själva och omgivningen. Höjer staden tomtarrendet efter att arrendetiden löpt ut bör höjningen vara skälig och en del av hyresinkomsterna användas för att tukta strandvegetationen, till exempel vassen.

Besökare och gäster får möjlighet att bo i hus som är kulturarv och i sommarstugor som representerar också nutid. Besökaren/gästen kan bo på prov och smaka på de möjligheter stan erbjuder.

Kristinestadsborna utvecklar och vårdar såväl Gamla stan som de livskraftiga byarna. Där Gamla stan är centrum i Kristinestad utgör byacentra medelpunkter. Ett fungerande stadsdelscentrum med matbutik, specialaffärer, stadsdelskansli, servicestation, busstation med mera gör byn till ett gott boendalternativ. I den vidsträckta stan ska finnas tillräckligt många bankautomater.

Kristinestad strävar till att bli den första så kallade *Citta Slow*-staden i landet. Detta förutsätter att orten uppfyller ett stort antal kriterier och dessa överensstämmer med Kristinestadsbornas egen uppfattning om hur hemstan ska se ut och fungera.

En lokal golfbana är enligt många, inte minst sommarborna, ett måste. Staden reserverar ett lämpligt område för en golfbana med nio hål. Bowlinghall och en skidtunnel finns också önskelistan.

Kristinestad behöver en ordentligt fiskbutik som säljer färsk, rökt, gravad osv fisk.

Kristinestadsborna behöver på allehanda sätt utnyttja läget vid havet: ordna båtturer, återinrätta miljövänliga mattvättningsbryggor och anlägga ett nät av cykelvägar som också leder ut i skärgården.

Kristinestadsborna slår vakt om och vårdar den anslående utsikt över stan som Krimobacken och Järnvägsbron erbjuder dem som den vägen tar sig in i Gamla stan. Det gäller att se till att renoveringen av bron inte försämrar den värdefulla utsikten och att avlägsna sly samt ruttna träd uppifrån Krimobacken och ner mot stan på bägge sidor om gatan. Den förvildade växtligheten invid Stadsfjärden bör rensas.

Gamla stan och byarna

Gamla stan hör egentligen hemma på listan över Unescos världsarv. Kristinestadsborna vårdar denna värdefulla kulturmiljö sakkunnigt och på bästa vis, bland annat genom att inrätta tillräckligt många parkeringsplatser nära torget för att detta ska kunna befrias från bilar.

Torget är en central plats och har i alla tider fungerat som mötesplats för människor. Servicen (butiker, torghandel, snabbkök, kafeer, restauranger, konstverk, evenemang och uppträdanden) på och invid torget skapar trivsel och nytta. Torget ska vara en livlig och vänlig mittpunkt i ett promenadvänligt centrum.

Vi iordningställer gator och parker, piffar upp fastigheter, vidtar åtgärder för att Itellas och före detta Teles betongkolosser ska smälta in i kyrkokvarteret, bygga enhetliga strandpromenader och/eller promenadbryggor som också underlättar båtlivet, muddrar Norrfjärden och de övriga stränderna samt inrättar natur-

stigar.

Kristinestad anlägger en gästhamn på rätt sida om Stadsfjärden med nödvändiga funktioner och bekvämligheter. I sammanhanget ska ingå tjänster för båtägare och -farare i gemen, som bränsleförsäljning och båtservice. I Inre hamnen ordnas vinterförvaring av båtar.

I Gamla stan ska finnas tillräckligt många trevliga kvällsrestauranger, kaféer och klubbar som håller öppet till senare på kvällen och erbjuder också uteservering. I något gammalt fint hus kan finnas ytterligare en restaurang, eller fler. Knytkalasliknande tillfällen, picknick i Badhusparken under sommarmarknaden, fler affärer, en lekpark till, en fin skateboardanläggning, en mopedbana sommartid, sparkstöttingsrutter vintertid samt permanenta inhägnade rastplatser för hundar och hundägare bidrar till trivseln. Placera en brunn mitt på gatan.

I Gamla stan och i byarna ska finnas god service, på svenska och finska. I byarna förutom skola även dagvård, åldringsvård, butik, bank, rådgivning och postombud – bybutiken kan spela roll i detta. Basservicen är likvärdig i hela stan, och finns inom rimligt avstånd: de som behöver hjälp och stöd får det.

Vi förbättrar trafikförbindelserna och kollektivtrafiken per buss eller som samtransporter - regionalt och lokalt, även inåt land. De som saknar bil ska ha tillgång till transporter för att uträtta butiks- och andra ärenden. Bättre vägunderhåll året om underlättar pendlandet. Bullerkontroller bidrar till en säkrare trafikmiljö. Övergångsställena vid torgets nedre del jämnas ut för att de som rör sig med rollator ska ha lättare att ta sig fram.

Vi jobbar och lobbar för att bli värdstad för statliga ämbetsverk, till exempel översättnings-tjänster.

Staden rekryterar kunniga och bra chefer/arbetsledare samt kompetent personal. Stadens kanslier är serviceinriktade och kundorienterade. Den engagerade och kompetenta personalen gör sitt bästa, tillsammans med motive-

rade och framsynta beslutsfattare. Delegering, så få överlappningar som möjligt och fokusering på sak höjer arbetsmotivationen hos tjänstemännen och förenklar byråkratin. Vid behov köper staden tjänster av lokala företagare.

Den lokala kommunala personalstrategin för 2009-2012 lyfter fram personalresurser, arbetshälsa, ledarskap samt lön och belöning. Personalstrategin uppdateras för varje fullmäktigeperiod. En ny personalstrategi (sannolikt för 2013-16) anpassas till stadens övergripande strategi.

Tjänstemännen förbättrar beredningen med hjälp av en tydlig ansvarsfördelning samt genomskinlighet och information som gör det lättare för alla, även invånarna, att delta i beslutsfattandet. Stadens olika sektorer mår sig om ett gott samarbete. På nätet erbjuder staden kommunal service dygnet runt.

Åtgärder:

På gång

Staden strävar till att Kristinestad blir först i landet med *Citta Slow*-status.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Första prioritet

1. Staden vidtar åtgärder för att få Gamla stan på Unescos världsarvslista.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Staden planerar och skapar trivsamma, gärna havsnära boendemiljöer, bland annat genom att på Grannasudden eller motsvarande havsnära område planera en ny stadsdel i stil med "Gamla stan".

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Sommarborna kan till överkomligt pris lösa in sommarstugetomten för att använda den som året om-bostad.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Staden planerar vatten- och avloppssystem med tanke på bostadsbyggen i byarna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Kristinestad underlätta fritidsbåttrafiken i Inre hamnen genom att erbjuda bättre service åt båtfolket.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

6. Kristinestad förbättrar de lokala trafikförbindelserna och den lokala kollektivtrafiken per buss eller som samtransporter - regionalt och lokalt, även inåt land.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

7. Staden erbjuder kommunala tjänster på nätet dygnet runt.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

8. Berörda parter förbättrar vandringsstråken i Bötomborgen och övriga delar av stan.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Andra prioritet

1. Kristinestad befriar torget från bilar genom att inrätta tillräckligt parkeringsplatser i närheten av det.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Kristinestadsborna inrättar en niohålig golfbana.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Vi gör det själva

Vi vet att ”någon annan” inte sköter våra gemensamma angelägenheter. Därför påverkar vi själva och utnyttjar det medbestämmande demokratin beviljar oss.

Kristinestadsborna jobbar för hemorten och gör det bästa av situationen: vänder negativt till positivt, ser en möjlighet i varje problem, motverkar en utflyttning och stimulerar en inflyttning, ger utrymme för kreativitet, gör stan konkurrenskraftigare, säger sin åsikt, deltar och påverkar, drar åt samma håll.

Kristinestadsborna förstärker den lokala slagkraften och sammanhållningen genom att bilda ett medborgarforum, Kristinestadsforum som befrämjar byaverksamheten, samspelet mellan de olika stadsdelarna och förverkligandet av denna strategi.

Äldrerådet, handikapprådet och ungdomsrådet ska samarbeta med stadsfullmäktige och spela aktiv och hjälpanande roll i utvecklingsarbetet samt stöda det lokala profilerandet. Staden samarbetar med grannkommunerna; planerar, utvecklar och följer upp.

Bygg upp din egen självkänsla. Säg inte nej, säg kanske. Vi kan göra mycket också med tal-krafter. Uppmuntra och umgås, ge positiv feedback, skapa vi-anda, vidga vyerna och tänk i nya banor, ge förslag och idéer om hur vi kan och ska utveckla Kristinestad, forma gemensamma konkreta mål som ger *win-win*-

effekter.

Utveckla nya metoder, odla kontakter på annat håll – i Helsingfors, i riksdagen och i ministerierna, här finns möjligheter och resurser. Lär dig förutse hur staten fungerar, ekonomiskt och politiskt. Ge ut information också utanför Kristinestad, ordna tillställningar och informationsutbyte. Skapa fungerande webb-koncept på finska och svenska. Lobba, var öppen för förslag, ta initiativ, kompromissa, lyssna. Skryt på Kristinestad.

Gå med i elevkåren och ungdomsrådet. För ungdomarna finns goda möjligheter till internationellt samarbete genom *Youth Empowerment Partnership Programme* och *Empower Media Network*, som gett flera Kristinestads-ungdomar möjlighet att delta i internationella workshops och lära sig mera om media och medieproduktion.

Ge äldrerådet större befogenheter och pensionärerna platser att träffas och umgås på. Stads- och samhällsplanerarna, de som handhar trafikarrangemangen, den lokala skattepolitiken och det lokala strategiarbetet ska höra seniorerna och deras organisationer.

Kristinestadsborna planerar för framtiden, är aktiva medborgare, röstar i val, sköter sina förtroendeuppdrag väl, är öppna för förändring och utveckling. Vi ställer upp på talko, uppskattar olikheterna bland oss, och gläder oss åt små vardagliga ting.

Det är viktigt att känna glädje och ha roligt tillsammans, att ge asylsökande och invandrare ett vänligt mottagande och möjlighet att stanna och jobba. Bilda nätverk och dela de varma känslorna för hemkommunen, den självkänsla och trygghet som den innebär - inte minst för barnen. Vi slår vakt om och trivs med småskaligheten; den korta vägen till jobbet, möjligheten att distansarbeta i en inspirerande miljö eller återvända hit efter arbetsdagens slut.

Utan att klaga och bråka om till exempel språket, med respekt för varandras åsikter, med en positiv syn på utmaningar och i öppna

diskussioner skapar och upprätthåller vi en vi-anda som präglar förhållandet mellan Gamla stan och byarna. Kristinestad är en helhet som var och en ansvarar för och samarbetar om. Bildnings- och fritidscentralen kan bidra till att stärka den lokala vi-känslan.

Att återvända efter avslutade studier, ha jobb och familj, möjligheter att förnya samt bidra till en meningsfull tillvaro och en bättre värld, en positiv vi-anda, samarbete och sammanhållning, goda arbetsmiljöer och möjlighet till rekreation.

Det är det goda livet.

I Kristinestad ger naturen smak på livet: de gröna blomstrande byarna, vackra välskötta stränder och fjärdar där också de som saknar egen båt får möjlighet att röra sig på havet. I Kristinestad lär stadsbon känna djur och natur.

Norrfjärden befriar vi från vass. Stadsfjärden tar vi oss ut på också vintertid, när isen lagt sig. Där invånarna i Gamla stan håller rent på gården utnyttjar de som besöker havsklipporna i Kanonviken de nya skräplådorna.

Kristinestadsborna informera om och marknadsför det som händer i stan, även riksmässigt. I samband med sommarmarknaden publicerar staden (eller turistbyrån) ett informationsblad med uppgifter om restauranger, inkvartering, öppethållningstider, taxi med mera.

Åtgärder:

Första prioritet

1. Motverka utflyttning och stimulera inflyttning.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Bilda Kristinestadsforum som befrämjar byaverksamheten, samspelet mellan de olika stadsdelarna och förverkligandet av denna strategi, samt ger förslag till och idéer om hur

invånarna kan utveckla Kristinestad.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Informera om och marknadsför det som händer i stan, även riksmässigt. Publicera ett informationsblad med uppgifter om restauranger, inkvartering, öppethållningstider, taxi med mera.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Andra prioritet

1. Bildnings- och fritidscentralen bidrar till att stärka den lokala vi-känslan.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Samarbeta med grannkommunerna på sätt som befrämjar profileringen.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Ge äldre rådet ökade befogenheter och inflytande.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Det viktiga folket

Det bästa som finns i Kristinestad är barnen. Kristinestad beaktar barnfamiljerna i det kommunala beslutsfattandet. Staden planerar bostadsområden och –tomter som tar hänsyn till barnfamiljernas behov samt anlägger lätta trafikleder i anslutning till nya bostadsområden i byarna. Stans hjärta, torget, inreds så att barnen inte behöver tävla med parkerings- och genomfartstrafiken, torget ska

vara en trygg miljö också för de små.

Unga familjer och barnfamiljer väljer bostadsort enligt tillgång till dagvård och utbildning. För att bli attraktivare för barnfamiljerna intar Kristinestadsborna en positivare attityd till dagvården, småbarnsfostran och föräldraskapet. Vi certifierar småbarnsfostran, erbjuder skötsel/ vård i daghem eller familjedaghem. Dagvårdsplatser finns i varje by eller stadsdel; små och trygga grupper i gruppfamiljedaghem. Dagens fungerar som språkbad.

I fråga om familjer, barn och ungdom är det viktigt att klargöra vilka värderingar som gäller. Genom att prioritera barnens, ungdomarnas och föräldrarnas behov och satsa på barnfamiljerna investerar vi i framtiden.

Vi lyfter fram Kristinestad som barn- och ungdomskommun och inrättar ett barnfamiljeråd. Idrottsföreningarna stöder och hjälper de unga, inger barnen trygghet att våga vinna samt en social samhörighet.

Överhuvudtaget tar Kristinestadsborna hand om sina barn och unga i tid - genom att ordna eftermiddagsverksamhet i grundskolan, se till att de unga har någonstans att vara på kvällen, ge tillgång till klubbverksamhet av olika slag samt möjlighet att delta i kulturaktiviteter och att skapa själva: konst, teater, musik. Kristinestadsborna utvecklar metoder för att se och ingripa i eller undanskaffa den tysta nöden innan ungdomarna riskerar att falla igenom.

Låt de lokala kulturarbetarna inspirera barnen i skolorna och ordna kurser samt aktiviteter för barn och unga. Inrätta en mentorverksamhet i lokalpolitiken. Starta en politikerskola där unga och äldre, också blivande stadsfullmäktigekandidater, lära sig argumentera, debattera och delta i samhällsdebatten. Ordna fler ungdomsmässor där barnen och ungdomarna presenterar sina idéer, visioner och produkter. Gå med i barnkulturnätverket i Österbotten, BARK, som är en del av det riksomfattande barnkulturnätverket Aladdins Lampa. Locka barn och unga från andra orter att be-

söka Kristinestad genom att erbjuda klassresor som paket.

Åtgärder:

Första prioritet

1. Informera (även på nätet) barnfamiljerna om vad staden kan erbjuda dem i fråga om boende, dagvård, skolor och allt annat som är väsentligt för dem

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Planera bostadsområden och -tomter som tar hänsyn till barnfamiljernas behov och beaktar barnfamiljerna i det kommunala beslutsfattandet.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Ingrip i och undanskaffa den tysta nöden innan ungdomarna faller igenom.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Andra prioritet

1. Bilda ett barnfamiljeråd.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Ordna fler ungdomsmässor.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Skolan

En bra skolstad satsar på innovativ utbildning. Skolan ska fostra självständiga och aktiva samhällsmedborgare. Ge samhällsengagemang

större utrymme i skolan. Eleverna behöver verktyg för att använda sin nyförvärvade kunskap. Aktiva elevråd som faktiskt får sin röst hörd i skolan är en viktig kanal för samhällsengagemanget, och bidrar till att ge eleverna en betydelsefull roll. Eleverna ska trivas och utvecklas i skolan. Nöjda och positiva elever är en god marknadsföring för skolan och hemorten.

Byskolorna lever och bidrar till att upprätthålla servicen i byarna (med hjälp av till exempel byakök och byamatsal, byaapotek, byasjukstuga, byapost osv) och gynnar en inflyttning i byn. I skolorna är undervisningsgrupperna relativt små. Inom skolväsendet förekommer en vi-anda, ett gott samarbete, gemensamma träffar för gemensam profilering och visionering om hur skolväsendet ska se ut för att säkra en god utbildningsnivå. Klass- och ämneslärarna samt skolorna samarbetar och bildar nätverk.

Vi utvecklar skolorna oberoende av språk, förser dem med samma information och service och ser till att de är miljöcertifierade. Vi utreder hur långt de svensk- och finskspråkiga skolorna, framför allt gymnasierna, kan samarbeta med varandra. Ett mål är att Kristinestad bibehåller gymnasieutbildningen på svenska och finska. Här tar bildningsväsendet till vara de tvåspråkiga lärarnas kompetens. Ett fungerande samarbete mellan olika skolor, speciellt finska och svenska, är nödvändigt för att öka möjligheterna till en mångsidig undervisning och stärka tvåspråkigheten.

I Kristinestad fostrar skolan eleverna i företagsamhet från förskola till gymnasium. I gymnasierna ökar valmöjligheterna tack vare det bredare kursutbudet, bland speciallinjerna finns ett mediegynasium.

Det är nödvändigt att ordna finskspråkig yrkesutbildning i Kristinestad. För att ge unga människor möjlighet att stanna i eller återvända till hemstan är det överhuvudtaget viktigt att unga Kristinestadsbor får den slags yrkesutbildning som gör det möjligt att utöva ett yrke på hemorten.

Medborgarinstitutet behöver egna utrymmen som gör det möjligt att koncentrera verksamheterna så att undervisning och aktiviteter kan försiggå även dagtid. I samarbete med det övriga skolväsendet kan institutet erbjuda eftermiddagsverksamhet och planera materialanskaffningarna så att de är till nytta för så många som möjligt.

Medborgarinstitutet behöver resurser för kompletterande utbildning i yrkeshögskolämnen, i stil med den fortbildning av lastbils- och busschaufförer som institutet ger höst 2010. Institutet kan bredda utbildningen även med kortkurser, seminarier, temadagar och distansstudier. Institutet har åtagit sig att ordna utbildning för asylsökande och invandrare.

Samarbetet mellan hem och skola är gott -liksom samarbetet mellan dagis och skola samt mellan de svenska och finska utbildningsstadierna från lågstadium till gymnasium.

Tillsammans med olika intressegrupper garanterar de förtroendevalda, främst stadsfullmäktige, skolsektorn ekonomiska anslag som tillåter ökade pedagogiska resurser och ett brett kursutbud, tillbörliga utrymmen (finska högstadiet och svenska högstadiet renoveras), bättre och mångsidigare undervisningsmaterial: videokanoner, smart boards och nya datorer i klasserna, videokonferenser i undervisningen och fortutbildningen.

I skolan finns en data- och teknikansvarig, men också skolkurator, skolgångsbiträden och elevvårdare. Skolan utvecklar elevvården: ser till att elever med särskilda behov får stöd, stävjar mobbning, övervakar kvaliteten på skolmaten, studiestödmöjligheter, hälsovården. Lärarna förlitar sig på stödteam.

Lärarna fortutbildar sig och har möjlighet att besöka inspirationsmässor utomlands. Utbildningssektorn gynnar ett internationellt lärar- och elevutbyte.

Kristinestad lyfter fram de varumärken (resultatinriktning och företagsamhetskunnande) som redan nu präglar det finskspråkiga och svenskspråkiga skolväsendet. Axxell, yrkesutbildningsinriktningen, före detta Lappfjärds folkhögskola, är en högborg för finlandssvensk musik. Skolans forna elever har producerat flera Eurovisionsalster och annan musik med genomslagskraft. Axxell åtnjuter stadens och samhällets speciella omtanke.

Vuxna Kristinestadsbor hittar sin studieplats i den öppna högskolan. Kristinestad ska vara en kultur- och utbildningsstad. Ungdomen ska se sig omkring i världen, men också ha möjligheter att utbilda sig lokalt. Ungdomen ska inte behöva överge Kristinestad. Studerande som har Kristinestad som hemort bör få stipendium.

Åtgärder:

På gång

1. Skolväsendet ordnar vid behov undervisning i byarna/stadsdelarna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Renovera finska och svenska högstadiet, håll undervisningsmaterialet tidsenligt.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Tillsätt skolkurator.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Första prioritet

1. Skolorna samarbetar och bildar nätverk.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:

Ansvarsperson:

Andra prioritet

1. Möjliggör internationellt lärar- och elevutbyte.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Datatekniken och datakunnandet i skolan ska vara tidsenligt

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Skolorna är miljöcertifierade.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. I gymnasiet finns olika linjer, till exempel ett mediegymsium.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Lyft fram de framgångar som det lokala skolväsendet har rönt.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Måste löna sig betala skatt

Vårdkedjan finns där. Kristinestad satsar på friskvård och förebyggande vård (fysisk och psykisk), nya servicemöjligheter samt centraliserade och strukturerade vårdanstalter. När Sjukhusbacken fungerar som bäst finns här ett sjukvårds-, friskvårds-, rehabiliterings- och rekreationscenter (även för reumatpatienter), en missbrukarklinik samt ett djursjukhus. På Sjukhusbacken förekommer jour ett visst antal gånger i veckan. Staden erbjuder specialsjukvård i samarbete med Vasa sjukvårdsdistrikt.

Bildnings- och fritidscentralen har stor betydelse för friskvården och den förebyggande vården.

Seniorerna utgör en stor andel av invånarna i Kristinestad. Redan nu har äldre, som bor hemma men saknar bil, svårt att utträtta till exempel butiks- och bankärenden. De äldre förväntas, med social- och omvårdens hjälp, bo hemma så länge som möjligt. Men då mycken service dragits in i byarna, periferin, och hälsovården koncentreras till Sjukhusbacken och många seniorer saknar bil ska servicebussarna garantera de äldre närhet till vården och en mångsidig service i byarna i periferin samt i Gamla stan.

Småföretagare i vård- och omsorgsbranschen spelar en viktig roll jämsides med De gamlas hem, Sjukhemmet, Kårkulla med flera motsvarande inrättningar. En privat lokal sektor som erbjuder vård-, trygghets-, läkar-, bevaknings- och andra tjänster skulle öka Kristinestads attraktions- och konkurrenskraft när det gäller att locka hit äldre återflyttare. En dylik verksamhet kunde de som marknadsför Kristinestad i hemlandet och i Sverige dra stor nytta av.

Stor betydelse har det sällskap seniorerna har av varandra, av sina anhöriga samt av personer som tar till uppgift att som äldrevän hjälpa dem till rätta. De äldre behöver träffa varandra, umgås, i egna hemtrevliga pensionärsklubbar eller andra slags samlingsutrymmen i Gamla stan och i byarna. De utrymmen som finns nu bevaras, och fler inrättas.

I fråga om hälso- socialomsorgen är principen att skattebetalarna i Kristinestad har nytta av att betala skatt, samtidigt som tredje sektorn breddar serviceutbudet. Till den goda servicen hör nära och snabb trygghetsservice; det gäller social- och hälsovård samt polis och räddningstjänst. Bastryggheten koncentrerar sig till en enda lucka, där kunnig personal ger nödvändig information. För den enskilda är vården en enda enhet som ger effektiv och bra service i livets alla livsskeden. Servicen är jämt

fördelad mellan Gamla stan och byarna, i de senare finns sambandspersoner och servicepunkter, mellan byarna och Gamla stan förekommer sammanhållning och gott samarbete.

God service innebär vettiga och genomtänkta ekonomiska satsningar; att Kristinestadsborna riktar resurserna dit där vi behöver dem - för vatten och avlopp på landsbygden, kollektivtrafik och bättre trafikförbindelser/transporter i glesbygdsstaden, kulturevenemang och samlingsplatser, frivillig väntjänst, fler butiker, fungerande reservvård, arbetsutbyte, underhåll av gator och vägar. Staden gör rätt i att decentralisera förvaltningen bland annat så att lantbrukskansliet går att nå med traktor. Staden ger, lämpligen två gånger i året, allmän information om servicen i en kommunal publikation.

Staden är mångkulturell, ledarskapet fungerar bra liksom samarbetet mellan stadens olika sektorer. Mellan det offentliga och det privata finns en klar arbetsfördelning.

De kommunala tjänstemännen är snarare samarbetspartners än myndighetspersoner. Över kommungränsen försiggår samarbete. Staden tar på ett ännu bättre sätt än nu emot dem som flyttar till Kristinestad.

Planeringen och koordineringen av lokala idrottstillställningar och -evenemang samt skolningen av idrottare fungerar bättre om staden och idrottsföreningarna anställer idrottsledare.

Åtgärder:

På gång

1. Satsa på friskvård och förebyggande vård.

Åtgärdsprogram:

Tidtabell och budget:

Ansvarsperson:

2. Satsa på Sjukhusbacken: stärk hälsocentralen genom att skapa ett sjukvårds-, frisk-

vårds-, rehabiliterings- och rekreationscenter.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Skapa nödvändiga förutsättningar (bland annat nattpatruller) för att seniorerna skall kunna bo hemma så länge som möjligt.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Bredda serviceutbudet med hjälp av tredje sektorn.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Fördela vård- och omsorgsmässig service via en enda lucka.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Första prioritet

1. Ordna sambandspersoner och servicepunkter i byarna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Välkomna inflyttade genom att snabbt ge dem nödvändigt och nyttig information om den lokala servicen och andra lokala angelägenheter.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Kultur är att må bra

Kultur är förebyggande hälsovård. Kultur innebär välmående; att ge eller ta del av upp-

levelser som strävar till det. Kulturen förebygger psykisk ohälsa och marginalisering. Den inspirerar och ger mervärde. Att inte satsa på kultur är att framkalla illamående. Men avgörande är att Kristinestadsborna tar del av det lokala kulturutbudet.

Den lokala folkkulturen – musiken, sången, festliga evenemang som silverbölloppspel med mera. Den vårdar vi, lyfter fram, vidareutvecklar.

Kulturarbetarna kan producera mera. Ungdoms-, bya-, hembygds- och Marthaföreningarna samt körerna kan bidra på sitt sätt. Kulturaktiviteterna må aldrig upphöra, blott tillta i styrka. Kultursektorn ska minnas det som varit och utveckla det som är. Här behöver vi hemsidor på nätet och tillgång till lokaler/utrymmen med dörrar som är öppna för alla underlättar verksamheten.

Det vore idé att sammanställa en förteckning över föreningar och organisationer som bidrar till att öka trivseln för de äldre stadsborna ifråga om bostad, hobbyverksamhet och al-lehanda former av service. Bildnings- och fritidscentralen ger råd i aktuella ärenden och betjänar föreningar ifråga om olika tillstånd.

Småskaligheten är värd att odla: byarna och Gamla stan har ett gemensamt kulturutbud och goda förutsättningar att igångsätta lokalt förankrade kulturprojekt och arrangera tillställningar. Också projekt som strävar till att få Kristinestadsborna att må bra på jobbet är kultur.

Kristinestadsborna bjuder in professionella kulturarbetare men behöver inga megastjärnor. De lokala förmågorna är starka nog, värda stöd och uppmuntran.

Strukturering, arbetsfördelning och samarbete mellan olika sektorer är alltid bra. I fråga om kulturen behöver vi också undervisning/skolning och möjligheter att använda konsten (till exempel musiken och teatern) som terapi. Även om många jobbar frivilligt med konst och kultur är det viktigt att de lokala förtroendeval-

da förstår, uppmuntrar och stöder.

Måla av Kristinestad, producera böcker och litteratur om Kristinestad, skriv sånger om stan. De äldre har sina kulturprojekt (historier, foton), de yngre sina (musik, cyberkonst). De som flyttar bort skall flytta tillbaka eller berätta om Kristinestad för sina barn och låta berättelsen gå vidare från den ena generationen till den andra.

Kristinestad har en fascinerande historia: i denna medeltida stad som aldrig brunnit fanns en gång en av Finlands största handelsflottor. Detta måste tas till vara och lyftas fram, bland annat genom att synliggöra de lokala museerna. Sjöfartsmuséet kunde flytta till gamla tullhuset i Inre hamnen.

Kristinestadsborna och deras förtroendevalda stöder musikutbildning i Lappfjärds folkhögskola, Medborgarinstitutet (som ger grundundervisning i konst för barn och unga) och Legato. De förtroendevalda och alla intresserade Kristinestadsbor ger sången och musiken ett lyft genom att inrätta en klubb eller klubbar där nykomlingar och andra kan sjunga, spela och uppträda. Den levande musiken har stark grogrund i Kristinestad, här finns goda förutsättningar för konserter och festivaler. Vid sidan om pop, rock och jazz finns utrymme för och behov av klassisk musik. De lokala sångarna och musikerna kunde gärna ordna en gemensam konsert på sommaren. En konserthall skulle höja nivån på det musikaliska kulturlivet.

I Kristinestad finns utrymmen för konst- och kultur men i dem finns brister och underhållsbehovet är konstant. Arrangörerna väljer de utrymmen som är lämpliga för ifrågakvarnande evenemang. Alla utrymmen kan marknadsföras på stadens hemsidor.

Konstföreningen Spectra är viktig. Kan Kulturhuset Dux fungera som utställningslokal? Dux är viktigt och bör bli föremål för en målmedveten marknadsföring – som biograf, teaterscen, konferensutrymme med mera. Kristi-

nestad tar ett helhetsgrepp om kulturhusen i Gamla stan och i byarna (ungdomsföreningslokalerna) utgående från att stan behöver dem alla och att de kommunala beslutsfattarna inte ställer dem mot varandra.

Trafikförbindelserna inverkar på den kulturella växelverkan, möjligheterna till fritidssysselsättning och serviceutbudet - inte minst för rörelsehämmade och äldre. Även här måste trafikförbindelserna fungera, till exempel i gemensamma transporter.

Kristinestadsborna utvecklar den lokala teaterkonsten – till exempel genom att ordna sommarteater för barn eller genomföra en byturné eller ordna tillställningar i stil med firandet av Per Brahes födelsedag.

Kristinestad går in för att etablera sig som Påskstad, 1-majstad, Julstad. Som Året omstad. Ordna en 1960-talsvecka som motsvarighet till tangomarknaden i Seinäjoki. Anpassa volymen på musiken i restaurangtälten så att gästerna och lyssnarna också kan prata med varandra.

Kristinestadsborna ordnar en idrottsvecka, Kristina Games, inrättar ett häst- och ridsportområde, arrangerar cykeltävlingar och paddlings-, seglings- samt motorbåtsregattor. Bötomborgen är lämplig miljö för rekreation, kurser, konferenser och träningsläger. Ställen att träffas och diskutera på om kvällarna. Språkbad för barnen. Språkbad för sommarborna.

Kristinestadsborna vårdar gatubilden och byggnadskulturen i Gamla stan samt på landsbygden, och inrättar ett byggnadsvårdsapotek tillsammans med sakkunniga. Även här medverkar det lokala museiväsendet.

Kristinestadsborna utvecklar sin lokal-tv, till exempel genom att utnyttja de möjligheter tekniken ger. Kristinestad ordnar fest på Kristina-dagen.

Kristinestadsborna behöver såväl andlig som kroppslig spis. Kultur är motion och

idrott. I alla stadsdelar ska invånarna ha goda möjligheter att sporta och motionera.

Motion och idrott kan förenas i till exempel en besökskultur där Kristinestad tillsammans med en grannkommun erbjuder besök i Gamla trähusstan och en ridtur i Varggrottemiljö i Bötombergen eller en runda på golfbanan i Kauhajoki.

I Kristinestad med omgivningar finns många häststall, hästägare och ryttare. Här finns gamla skogsvägar och en före detta järnvägsbank, vilka lämpar sig som ridleder. Kristinestad, Bötom och Närpes kan med små medel i ordningsställa gamla järnvägsleden för ritt genom att märka ut den.

Kristinestad deltar i utvecklingsprogrammet för den regionala kulturen, Kulturprogram Österbotten 2009-2013 (tillsammans med Österbottens förbund, KulturÖsterbotten och kulturansvariga kommunala tjänstemän).

Åtgärder:

På gång

1. Ge den kommunala förvaltningen i uppdrag att bistå föreningarna med administrativa tjänster i fråga om tillstånd och dylikt; ett föreningsombud, till exempel.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Arrangera friidrottstävlingar (Kristina Games) och andra slags tävlingar.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Utveckla lokal-tv och ordna så att byarna syns i Krs-tv med arkiverade lokala bilder eller filmsnuttar.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Första prioritet

1. Utveckla Kristinestad till Påskstad, Julstad, 1-majstad.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Andra prioritet

1. Ge samlad och utåtriktad information om de större lokala evenemangen.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Såväl nykomlingar som andra må utnyttja lämpliga utrymmen/lokaler för sång och musicerande samt andra former av uppträdande; och klubb eller klubbar för ändamålet.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Ordna lokalt förankrade eller färgade kulturprojekt och tillställningar.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Tillfredsställ behovet av klassisk musik.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Staden tar ett helhetsgrepp om kulturhusen och evenemangen i Gamla stan och i byarna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

6. Ta till vara historien: lyft fram de lokala muséerna.

Åtgärdsprogram:

Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

7. Ta tillvara och ta del av den lokala teaterkonsten.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

8. Inrätta ett byggnadsvårdsapotek.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

9. Kristinestad satsar på ridsport tillsammans med grannkommunerna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

10. Ordna tillställningar med anknytning till Per Brahe.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Utmaningar

Det gäller att förbättra och marknadsföra Kristinestads image; se utvecklingsmöjligheter och ge stan ett gott anseende som ingjuter stark tro på framtiden. Hejda utflyttningen och bädda för in- och återflyttning. Unga ska kunna återvända hem, till exempel efter avklarade studier - med familj eller för att bilda familj. Barnen ska ha en trygg framtid i Kristinestad.

Därför behöver vi fler arbetsplatser, även för högutbildade, men också unga med en yrkesutbildning som de har nytta av i stan.

Ta vara på de mänskliga resurserna: skapa vi-anda, gemenskap mellan byarna och Gamla stan samt mellan språkgrupperna, liksom en gemensam syn på framtiden. Införliva invandrarna i det lokala samfundet och samarbeta med grannkommunerna. Undvik toppstyrning och öka den jämlikhet som gör det lättare att växa och utvecklas.

För att visa framåtanda och egen aktivitet behöver vi kunskaper, målmedvetenhet och möjligheter att påverka beslutsfattandet. Vi behöver en fungerande kommunikation och interaktivitet mellan invånarna samt deras företrädare i ledningen för stan, visioner om framtiden; klara och sporrande mål och strategier, ett gott diskussionsklimat, vilja att förändra och förändras, idétävlingar och gemensamma förbättringsförslag samt öppenhet i informationsgången och beslutsfattandet.

Vi behöver tydligt ledarskap, engagemang och en rotation bland de förtroendevalda samt kunniga och alerta kommunala tjänstemän. Vi behöver goda arbetsförhållanden samt den slags uppskattning och allmän acceptans som möjliggör uppoffring utan utbrändhet.

Det är nödvändigt att engagera och mobilisera stadborna att vara med om att förverkliga denna strategi. En medborgargrupp, ett Kristinestadsforum, kunde garantera att strategin förblir förankrad hos invånarna och hitta sätt att omsätta den i praktiken.

Alla ska vi dra åt samma håll.

2. Företagande och näringsliv. Tjänster och jobb

Detta finns i Kristinestad:

Potatisriket, närproducerad mat, lokala produkter som julkorsen, ett mångsidigt och konkurrenskraftigt näringsliv, en sommarknadsmarknad som blivit ett nationellt begrepp, ett positivt företagarklimat samt en vilja att odla den lokala utvecklingstillvändheten och göra Kristinestad till en attraktiv stad för företagare, en i många avseenden användbar inre hamn, engagemang i yrkeslivet, tomter till försäljning, hus/gårdar att hyra eller köpa, vedförsäljning till sommargäster, fiberkabelnät och goda internetförbindelser, utomordentliga möjligheter till distansarbete samt tvåspråkighet och internationalism.

Det här behöver vi:

Satsa på baslivsnärningarna; goda lokala råvaror, utveckla och förädla dem. Ta till vara att Kristinestad är en av Nordens största potatisodlingskommuner – här skördar odlarna en tredjedel av den finländska potatisen. Kristinestad ska etablera sig som Finlands potatisstad och placera sig på världskartan genom att utnyttja och utveckla potatisproduktionen: driva fram nya former, förädla, inrätta ett utbildnings- och forskningscentrum kring potatisen med de bästa kockarna och kemisterna. Kristinestadsborna ska lobba för att stora potatisföretag etablerar sig i stan. Marknadsföra sig som potatisriket och samarbeta med Närpesborna vilka marknadsför sin stad som tomat-riket.

Sammanför de lokala fiskrökerierna i till exempel Skaftung med fiskförsäljare i Gamla stan.

Hejda utflyttningen och gynna in- och återflyttningen också genom att arbeta och lobba

för att få hit företag (en fabrik som ger stort antal jobb) samt skapa arbetsplatser även för högutbildade. Det är önskvärt att unga Kristinestadsbor på hemorten hittar ett jobb som motsvarar utbildningen – och att de får en utbildning som motsvarar de jobb de hittar på hemorten.

Företag som anställer sommarjobbare, och överhuvudtaget unga personer, är värda understöd. Det är viktigt att sysselsätta ungdomen. Systemet med Sommarjobbssedel utvecklas, i samarbete med ungdomsrådet skapar arbetsgivarna nya sommarjobbprojekt och inrättar arbetspooler för unga. Fler ungdomar som studerar på högskol-universitetsnivå kan räkna med praktikantplats i stan.

Låt studerande forska och arbeta i och för Kristinestad.

Det är önskvärt att de lokala företagen växer. Också för den skull bör lokalt finnas en kritisk massa i fråga om servicefunktioner. Kristinestad behöver fler medelstora företag. Men Kristinestad är även den idealiska hemorten för mikroföretagare. Här finns gott om små och förmånliga utrymmen. Också i det avseendet gör vi småskaligheten till en styrka. I stället för att drömma om stora eller medelstora industrietableringar kartlägger och tillmötesgår de berörda mikroföretagarnas och de mobila yrkesutövarnas särskilda behov, så att dessa övertygar sina kolleger om att det är idé att slå sig när här.

Mikroföretagarna behöver inga industrihallar. De är, som många andra, beroende av goda internetförbindelser. De bär arbetsplatsen och arbetsredskapen med sig, i den mån de inte jobbar hemifrån ordnar staden lätt och behändigt utrymme för dem. Det lokala, trådlösa nätverket betjänar alla på ett jämbördigt sätt.

Låt oss göra Kristinestad till ett distansarbetets Mecka, ett centrum för mobila samt skapande yrkesutövare. Låt oss informera om stan på platser där yrkesutövare av det här slaget samlas. Bjuda in dem till Kristinestad för att själva uppleva den avspända men ändå produktiva tillvaron här.

Låt oss försäkra oss om att den som kommer hit för att bekanta sig med möjligheterna att jobba mobilt eller på distans får den information och den service han eller hon behöver. Har han eller hon familj ger vi omedelbart information om hur det är att bo här som familj.

Ordna seminarium om mobil yrkesutövning där personer som är mobila i sitt jobb, eller jobbar på flera olika håll, träffar varandra och de bästa arbetslivsforskarna i Europa.

Kristinestad ska stöda och underlätta pendlandet.

Det mesta är möjligt...

Ge potentiella idéer till företagare och blivande företagare, bjud in Kristinestadföretagare att delta i projekt utanför stan, utveckla företags- och affärsidéer som att tillverka monteringsfärdiga hus, Kristinestads-glass och Kristinestads-öl, ketchup och gurksallad, festlimpa och lokalt bakat bröd, vin av vinbär, sälja vatten till Åbo, tillverka, baka och sälja.

Bilda eller hjälp till att starta företag som tillverkar textil-, bär- eller chipsprodukter som säljer mat och hjälper/stöder äldre, utför klädservice, säsongarbete, lätta transporter, ger adb-stöd, gör tjänster åt stadsborna; utför gårdskarlsarbete åt fritidshusägare, fungerar som tolk, ordnar äventyrs- och dykningsutflykter, erbjuder naturupplevelser och/eller fungerar som guide i fråga om fiske och natur. Inrätta en reklamfinansierad lokalradio (typ Radio Pori, Radio Kurikka, Radio Kstad...).

Andra former av företagande och sysselsättning är att hjälpa till att städa omgivningarna,

agera hustomte, skjutsa pensionärer, hjälpa ensamstående, hålla koll på och hjälpa grannarna och de äldre, vara skolmormor eller -morfar, delta i väntjänst eller bilda pensionärsreserv. Låt asiater fungera som goda exempel när det gäller att bilda och driva småföretag, ge ungdomar och asylsökande jobb. Grunda en vild idé-park, en genomgångshall för företag, inrätta företagscentrum eller -inkubator, stärk infrastrukturen för industrin: skapa nätverk inom näringslivet, inrätta ett logistiskt centrum för grönsaker, hjälp till med att marknadsföra mikroföretag, hjälp företagen bli kundvänligare, säkra ett kreativt och innovativt näringsombudsmannasystem samt goda näringslivstjänster, inled näringslivssamarbete med grannstäderna och -kommunerna.

Skapa optimala förutsättningar för företagandet också med hjälp av språkkurser, yrkesutbildning och en gedigen företagsamhetsfostran i skolan. Satsa på produktutveckling. Marknadsför hembygdskonsten och hantverket. Exportera till Kina.

Utveckla energiproduktion baserad på vindkraft (grunda vindkraftsbolag, vindkraftspark) eller bioenergi/biogas: driv fram placeringsplatser för vindkraftverk och arrendera ut skogsmark för den sakens skull.

Kristinestad behöver bättre (kollektiv)trafikförbindelser inom stan samt till och från den. Pendlandet bör underlättas, till exempel med hjälp av en pendlarbuss till och från Vasa i vilken passagerarna också kan arbeta. Kristinestadsborna behöver tillgång till matartrafik på linjen Kaskö-Seinäjäki och till en kustjärnväg - överhuvudtaget bättre förbindelser till tåg och flyg. Ett lokalt flygfält skulle underlätta företagsetableringar.

Enade vi stå...

Inled fostran i företagsamhet i lågstadiet och inrätta en företagsamhetslinje i gymnasiet. Företagarna i Kristinestad stöder och bidrar till

företagsamhetsutbildningen i skolan, materiellt men också genom att dela med sig av sina kunskaper, insikter och färdigheter. Företagarna sprider, i samarbete med kommunalförvaltningen, på tillbördigt sätt information om företagandet och ordnar kurser i konsten att starta företag.

Befrämja företagsamheten också genom att bygga upp en positivism och en företaganda, kläcka nya idéer lokalt eller hämta sådana utifrån. Investera kapital i framför allt det unga företagandet. Ge råd och handledning i konsten att starta företag. Bevilja större kommunala startbidrag.

Kommunikationen mellan köpmännen och staden ska löpa bra, och köpmännen ska ha möjlighet att säga sin åsikt i planeringsärenden som berör det lokala affärslivet. Staden och företagarna förstärker och breddar den gemensamma stödtjänsten för näringslivet genom att i samråd anställa en företagsamhetsambassadör/marknadsförare som reser omkring och övertygar/lockar företag att etablera sig i stan. Objekt för den verksamheten kan vara kunskapsföretag och företagare i nya branscher. En tillverkning eller fabrik som sysselsätter huvudsakligen pensionärer kan också komma på fråga. Den gemensamma företagsamhetsambassadören/marknadsföraren bekantar sig med olika branscher, hittar nytt och skapar goodwill för företagen i Kristinestad. Målet är att Kristinestad har en tilltalande företagsprofil.

Företagsvänliga förtroendevalda ser till att Kristinestad tillhandahåller en genomgångshall med ekonomiskt förmånliga utrymmen för nya företag och småföretagare. Företagarna satsar på professionalismen i företagandet, på lokalt kunnande, skolning i strategiarbete, konsult- och mentortjänster (särskilt för unga företagare). Företagarna ordnar gemensamma tillfällen och tillställningar och bildar nätverk bland annat med hjälp av en gemensam hemsida som talar om vilka tjänster som finns i Kristinestad.

Till detta kommer gemensam marknadsföring, kundaftnar, avbytare, att företagarna samarbetar på mässor runt om i landet och ordnar lokala mässor som erbjuder tjänster och knyter kontakter. I Kristinestad gäller principen ”alla marknadsför alla”, och det som redan finns spelar stor roll i marknadsföringen.

Med hjälp av attitydfostran minskar företagarna benägenheten att klaga och stärker viljan att jobba mot gemensamma mål hellre än att avundsjukt bevaka varandra. Detta ger upphov till optimism och framtidstro, en välkommen-attityd och vi-anda. I det kreativa Kristinestad inspirerar företagarna varandra i arbetsgrupper som jobbar med att höja den egna självkänslan och stärka tron på stan, skruva upp ambitionerna, utveckla nya idéer och ge en positiv bild av Kristinestad.

Företagarna i Kristinestad drar nytta av tvåspråkigheten, det lokala specialkunnandet, samarbetet över kommungränserna, kontakter med personer/kunder på annan ort, egna erfarenheter och impulser utifrån. Också företagarna har som mål att stärka Kristinestad som regionalt centrum, och samarbetar med den övriga regionen.

Flera kunder...

Kristinestad behöver ett köpcentrum. Lålby behöver expandera som köpcentrum (hit med Stockmanns och/eller en motsvarighet till Kes-kisen kyläkauppa), ABC fungera dygnet runt, riksåttan utnyttjas så långt det går – och längre.

Fler butiker garanterar livligare handel och affärsliv, butiker med ett brett sortiment, special- och småbutiker, torgförsäljning och gågata, torgmarknad, antikrunda, en potatisgourmetrestaurang, kaféer och Matkahuolto i Gamla stan. Grunda en julbutik, bilda andelslag för lokala konstnärer, sälj eller hyr ut tomt-er och hus/gårdar, renovera åtminstone ett hus, presentera sommarstuge- och andra möj-

ligheter, hyr eller låna ut båtar.

Låt bybutiken spela roll i ett mångsidigt serviceutbud (som byacentrum med post, bank och specialprodukter osv). Stöd bybutiken, köp lokalt och närproducerat, utnyttja den lokala servicen, utnyttja EU och PR-kontakter, ordna firmatillställningar i Kristinestad. Lyssna till kunderna. Fler invånare är lika med fler kunder och godare utvecklingsmöjligheter.

Åtgärder:

På gång

1. Satsa på baslivsnärningarna. Etablera Kristinestad som Finlands potatisstad och nationellt centrum för forskning i potatis. Satsa på att förädla potatisen. Samarbeta med Närpes som ju är tomatriket.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Sysselsätt ungdomen med hjälp av sommarjobbssedeln.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Ge potentiella idéer till företagare och blivande företagare, utveckla företags- och affärsidéer.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Bilda eller hjälpa till att starta företag.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Säkra ett kreativt och innovativt näringsombudsmannasystem samt fungerande nä-

ringslivstjänster, utveckla näringslivssamarbete med grannstäderna och -kommunerna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Första prioritet

1. Arbeta och lobba för att få hit företag - en fabrik som ger jobb, och skapa arbetsplatser även för högutbildade, gärna underleverantörer till Wärtsilä och ABB i Vasa.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Gör Kristinestad till ett Mecka/centrum för distansarbete; för mobila samt skapande yrkesutövare: informera yrkesutövare av det här slaget om stan, visa hur avspänd men ändå produktiv tillvaron är här.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Underlätta pendlandet bland annat genom att sätta samåkningen i system.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Möjliggör "distansmöten" per bredband, inrätta ett "distansarbetsshotell" där de distansarbetande möter varandra.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Grunda en vild idé-park, en genomgångshall för företag, inrätta företagscentrum eller -inkubator.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

6. Marknadsför hembygdskonsten och hantverket bättre. Hjälp små- och mikroföretagare att marknadsföra sina produkter.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

7. Stöd och bidra till företagsamhetsfostran i skolan.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

8. Investera kapital i det unga företagandet.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

9. Anställ (i samråd med staden) en företagsambassadör/marknadsförare som övertygar/lockar företag att etablera sig här.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

10. Dra nytta av den kunskap, erfarenhet och energi som finns hos pensionärerna genom att ge dem möjlighet att upprätthålla en ”fabrik” eller tillverkning, samt en seniorbank för mentorskap.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

11. Ge skolning i strategiarbete, konsult- och mentortjänster.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

12. Tala på en gemensam hemsida om tjänster som finns att få i Kristinestad. Företag-

arna samarbetar också på mässor.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

13. Dra nytta av tvåspråkigheten, det lokala specialkunnandet, samarbetet över kommungränserna, kontakter med personer/kunder på annan ort, egna erfarenheter och impulser utifrån.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

14 Utveckla Lålby som köpcentrum.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

15. Öppna fler butiker med ett brett sortiment, fler special- och småbutiker.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

16. Bilda ett andelslag för lokala konstnärer.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

17. Låt bybutiken spela roll i ett mångsidigt serviceutbud (som byacentrum med post, bank och specialprodukter osv).

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

18. Satsa på fisket.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

19. Flagga tydligt för vilka språk du betjänar på. Placera ut dylika stora flaggor vid riksåttan.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

20. Bredda och utveckla vänortssamarbetet, också ur företagsynvinkel.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

21. Sprid ut information om företagen i Kristinestad via den lokala företagskatalogen.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Tredje prioritet

1. Jobba för järnväg till hamnen i Björnön, för järnvägslinjen Kaskö-Seinäjoki, för en kustjärnväg, för turisttrafik i Inre hamnen och för ett lokalt flygfält.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Utmaningar

Skapa ett köpcentrum i Lålby, bilda nya företag som genererar arbetsplatser, förbättra samarbetet och sammanhållningen hos företagarna samt skapa positivare attityder hos dem, ”jag är bara i jobb här”-attityden räcker inte. Marknadsför stan och landsbygden i samma paket, utåt och inåt.

Konkurrensen är hård och imagen måste förstärkas, företagarna och näringslivet bör koordinera resurserna för att snabbare nå bättre resultat. Företagarna och näringslivet ska använda tiden effektivare, tänka ut nya tillvägagångssätt och sätta improduktiv egendom i arbete.

Kristinestadsborna bör vara optimister i stället för pessimister och inte frukta det okända om de vill ordna fler arbetsplatser för att här ska finns tillräckligt många invånare och tillräckligt god ekonomi. De ska vara medvetna om och utnyttja sin egen vikt och betydelse.

3. Turism och evenemang. Igen: det ger smak på livet

Det här finns i Kristinestad:

En skön och ren natur, havet med sitt brus och sina levande stränder, friluftsliv, jakt och fiske, Bötomborgen, växtligheten, bär och svampar, naturvandringar, djur och natur, växtrikedom, Kilens hembygdsmuseum, tvåspråkigheten, priskvaliteten, hembygdskänslan, sättet att tänka, det trivsamma lilla samhället, lugnet och ron, livskvaliteten.

Javisst: det god livet.

Gamla stan, Finlands bäst bevarade stormaktstida stad med rutplan, är sedan 1649 den eviga österbottniska stan, ett idylliskt tvåspråkigt vackert litet trähuscentrum vid havet, en sommarstad - exotisk för den jäktade, en upplevelse för gästerna från inlandet och en fantastisk miljö att skapa i. En pittoresk "stad på landet" där du om hösten kan höra löven falla. I detta världens mest välfungerande vardagsvardagsrum talar människorna med varandra. Ett bra sätt att ta steget in i Gamla stan är Öppna portars dag i juni. Har du en gång deltagit i sommar-, höst- eller vintermarknaden kommer du igen.

Uppåt land finns en mångsidig och företagsam landsbygd – rofylld och naturskön, sommar som vinter.

Det aktiva sång- och musiklivet, sommarfester och villaavslutningar: "sällskapslivet" med alla berättelser och möten där tiden, åldern, den politiska och nationella tillhörigheten antingen saknar betydelse eller gör stan fascinerande och inspirerande.

I turismen kan upplevelserna, det mångkulturella, bli ett slagkraftigt paket. Min stad – min historia – mina rötter är en styrka att bygga på.

Så här gör vi det trevligare att besöka Kristinestad:

En målmedveten satsning på den lokala turismen innebär bland annat att vi marknadsför Kristinestad bättre i och utanför stan, i och utanför landet – i till exempel Sverige eller Japan.

En jättepotatis (The Big Potato) kunde pryda var och en infart till stan. Vid riksåttan fångar skyltar, som talar om hur fint Kristinestad är, turister och andra potentiella besökare att vika in hit istället för att susa vidare längs stora landsvägen.

Utveckla sportfisket i trakten. Bygg upp en turism kring båtar och hav: ordna ångbåtsturer och andra slags rundresor i skärgården för turister, endagskryssningar utgående från Inre hamnen, havsafarin. Hyr ut kanoter (till exempel i Tjock å) och trampbåtar (utanför Alma). Erbjud båttaxi.

Nedanför torget, med modellen av segelfartyget Alma, bygger vi en ordentlig kaj med en fin gästhamn som erbjuder nödvändig service för båtfolket (bland annat bränsle). Här finns en gästhamn med servicestuga och turistinformation om Kristinestad. Invid Norrfjärden, som muddrats, och promenadstråket vid vattenlinjen finns Spa-hotellet. Vid Havsbadet finns någon form av service .

Busstrafik mellan inlandet och kusten. En riktig busstation som erbjuder service (paket-hantering, wc, kiosk/café) i Gamla stan.

Året om-turismen erbjuder program och evenemang också på vintern - till exempel en allmän rutschbana i Gamla stan, vinterbad i Kilviken i Sideby och skidåkning på Bötomb-

bergen. Året-om-turisterna kan hyra hus och känna hur det är att bo i Kristinestad. Stan lockar med livsrum, tystnad och mjukt mörker, med levande byar, tvåspråkighet och internationalism.

I Potatisstaden kulminerar salsa/potatisfestivalen eller -karnevalen i att stadsborna dukar landets längsta matbord med potatisrätter – i Gamla stan eller i Lappfjärd.

Ett segelfartyg (i stil med Pommern) förankrat ute på Stadsfjärden; kanske fungerar det som kafé- och restaurang, eller som hotell. Gästhamnen lever, trevliga restauranger (till exempel en potatisgourmetrestaurang och/eller servering av närodlad mat), kafeer och pubar, gärna i gammal stil, håller öppet även på söndag, gärna också på kvällstid. Museiväsendet är aktivt och enhetligt.

På det bilfria torget har staden låtit lägga en jämn och fin stenläggning, fläckar med frilagda kullerstenar visar hur det såg ut en gång i tiden. Kanske pågår här sommartid en loppmarknad som lockar kunder till butikerna kring torget. Marknadsveckan förnyar vi och gör ännu attraktivare.

I Gamla stan finns en gågata – eller att system av ”gågator” (människor och bilar kan och måste samsas) med special- och småbutiker, som till exempel en julbutik. Kristinestad vore en utomordentlig Julstad, en fin Påskstad och en solig 1-majstad. Med andra ord: Kristinestad ska bli en Året om-stad.

I Gamla stan finns skyltar som ger intressant information om vem som bott var och vem som gjort vad.

I Gamla stan ordnar stadsborna knytkalaslignande tillfällen och gemensamma aktiviteter i stil med ”I grewens tid” samt picknick i Badhusparken under sommarmarknaden. Turer i hästdroska, en antikrunda, en rockfestival i stil med Ruisrock eller en jazzig och/eller bara musikalisk lokal jamfestival

hör till attraktionerna.

Språkveckor, turiststugor att hyra, gokartbana och rallybana, en flytbastustuga och lokala recept i en kokbok, guide rundturer till växthus och bondgårdar för turister, en nöjespark, eller till en början bara karusell – någonting roligt för barnen. En lift, eller linbana, som löper mellan Bötomborgen och Dagsmark. Bed & breakfast i stan.

Campingplatsen är en av de bästa i landet och utvecklas kvalitetsmässigt ytterligare för att möta den framtida konkurrensen. Parkeeringsplatsen och simstranden invid den behöver förstöras. I Kanonviken gömmer sig kanske en speciell liten semesterby.

I Gamla stan och i byarna finns specialprodukter till salu; Kristinestads-öl, Kristinestads glass, festlimpor och lokalt bröd.

Golfbanan blir verklighet. I Bötomborgen lockar motions- och idrottsmöjligheter. Kristinestad har begåvats med en Ideapark/en nöjespark/en Muminvärld/en äventyrsbana, världens längsta hus, en bondstuga som är 1 kilometer lång och byggd i trä, samt en kustbana. Varggrottan, Neandertalarnas hemvist, är världens grej, liksom linbanan i närheten. Simhallen kan vara början till ett sportcentrum. Yttergrunds fyr i Sideby är en outnyttjad turistmässig resurs. Stan lockar barn och unga på besök genom att erbjuda klassresor som paket.

Kristinestadsborna marknadsför sin idyll med hjälp av olika evenemang, tar hand om turisterna, informerar och betjänar dem även utanför normal arbetstid, installerar en informationstavla i centrum, har oftare porten öppen – visar, berättar och väcker förtjusning. Turisterna i sommarstugorna bemöter vi på ett positivt sätt, vi skryter på och visar de bästa sidorna av Kristinestad, tackar och ler, är genomgående positiva och lockar potentiella inflyttare att slå sig ner eller inrätta en andra bostad här. Besökare, bland andra pensionärer, får gärna bo här på prov. Under rundtu-

rerna i de olika delarna av stan kan turisterna bekanta sig med de kaféer och kiosker som sommartid finns i byarna.

Förverkliga det havsnära i Kristinestad, skapa en upplevelsestad som erbjuder gårdsbesök och naturupplevelser för stadsbor samt aktiviteter för barnen. Här finns möjlighet till äventyrs- och dykningsutflykter samt besök i skärgården.

Vi ordnar ”Vilda dagar i Kristinestad” och utnyttjar Riksåttan i hela dess längd. Vi skriver, tonsätter och lanserar en sång om Kristinestad som tillsammans med den aktiva marknadsföringen av stan (information om den lokala turismen lyfts samlat fram på nätet) bidrar till att placera Kristinestad på världskartan. Många turister kommer till Kristinestad på järnvägen mellan Åbo och Vasa, en del av dem utnyttjar det lokala flygfältet.

Turismen beaktar den växande andelen aktiva och köpstarka pensionärer.

Åtgärder:

På gång

1. Utveckla och förnya marknadsveckan. Tillsätt en marknadskoordinator som organiserar årets samtliga marknader och i övrigt ser till att lokala sommarevenemang inte kolliderar med eller överlappar varandra.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Första prioritet

1. Satsa på den lokala turismen, även på året om-turismen, låt lokalbefolkningen spela en viktig roll i den, ge stadsborna samma slags information som guiderna ger åt turisterna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:

Ansvarsperson:

2. Ordna klassresor som paket.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Satsa på fisketurism, bland annat sportfiske vid Lappfjärds å.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Säkra busstrafiken inåt land. Inrätta en riktig centralt belägen busstation.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. De behöriga istandsätter skyltningen vid riksåttan. Låt en jättepotatis pryda var och en infart.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

6. Öppna potatisgourmetrestaurang och/eller servera närodlad mat.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

7. Inrätta en gästhamn på rätt sida om Stadsfjärden med med nödvändiga funktioner och bekvämligheter (även turistinformation) samt service (bränsleförsörjning) för hela båtfolket.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

8. Satsa på fisketurism.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

9. Skapa bättre motions- och idrottsmöjligheter i Bötomborgen.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. Inrätta en gågata i Gamla stan – med special- och småbutiker. Ersätt bankerna och försäkringsbolagen kring torget med butiker.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

10. Göra Kristinestad till en upplevelsestad.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Saluför specialprodukter i Gamla stan och i byarna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

11. Ordna ”Vilda dagar i Kristinestad”.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Ordna knytkalasliknande tillfällen, picknick i Badhusparken under sommarknaden.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

12. Skriv och tonsätt en sång om Kristinestad.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

6. Ordna kryssningar i skärgården/havs-safarin, språkveckor, bygg turiststugor, inrätta en gokartbana, sjösätta en flytbastustuga.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

13. Säkra campingplatsens konkurrenskraft.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

7. Ordna en salsa/nypotatisfestival eller -karneval. Kombinera den med en lokal fiskmarknad.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Andra prioritet

1. Befria torget från bilar genom att hitta lika centrala och praktiska parkeringsplatser för bilarna.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Förenhetliga museiväsendet.

8. Inrätta en Ideapark/en nöjespark/Muminvärld/äventyrsbana, bygga världens längsta hus: en bondstuga som är 1 kilometer lång och i trä, bygga en kustbana, utnyttja

Varggrottan, bygg en linbana.

Åtgärdsprogram:

Tidtabell och budget:

Ansvarsperson:

9. Låt besökare, till exempel pensionärer, bo här på prov i Kristinestad.

Åtgärdsprogram:

Tidtabell och budget:

Ansvarsperson:

10. Dra hit järnväg och flygfält.

Åtgärdsprogram:

Tidtabell och budget:

Ansvarsperson:

4. Vad gör vi när strategin är klar? "Kristinestadsmodellen"

Strategin, "Kristinestad 2020", ska medvetandegöra alla Kristinestadsbor om hur vi kan åstadkomma en bättre stad, detta är riktgivande för stadens och profileringsgruppens lansering av strategidokumentet. Idealet är att med hjälp av en "Kristinestadsmodell" göra invånarna/hushållen så tilltalade eller beroende av dokumentet att de regelbundet konsulterar/tar del av det.

Dokumentet går till varje hem, liksom till sommarborna, i sin helhet och i en kortfattad tryckt version som gör det lätt att snabbt studera det och ta det till sig. Strategin finns även på nätet. I marknadsföringen använder vi också sociala medier.

Den kommunala förvaltningen integrerar "Kristinestad 2020" i sin egen strategi och målsättning och gör regelbundna uppföljningar. Dokumentet ingår i den interna handlingsplanen för vart och ett kommunalt verk. De som bereder och fattar beslut ska vara medvetna om och hänvisa till dokumentet i beslutsberedningen och beslutsfattandet.

Strategiprogrammet ska vara ett centralt dokument i kommunalvalet, i äldre-, och handikapp- och ungdomsrådet. Köpmän, företagare och föreningar – alla Kristinestadsbor som varit med om att formulera strategin - ska använda dokumentet, "Kristinestad 2020", ge feedback/respons och utvärdera uppföljningen.

Medborgarinstitutet kan gärna involvera medborgarna i det fortsatta strategiarbetet, som fortgår också i en dialog mellan invånarna, tjänstemännen och de förtroendevalda. Att en fungerande projektapparat med professionellt kunnande övervakar den fortsatta profileringen och det fortsatta brandbygget

garanterar den viljestyrning som är så viktig för uppföljningen. Ansvarspersoner säkrar att Kristinestadsborna inte släpper taget om den lokala strategin.

De politiska partierna får gärna koordinera sitt politiska program med den. Nya samarbetsformer är önskvärda.

Många lokala företagare kompletterar den egna marknadsföringen med att framhålla Kristinestadsprofilen till exempel på på företagets hemsida; en vacker natur, Gamla stan och de lokala skrönorna ger ett mervärde. Kristinestads historia passar företagen bra, småskaligheten och idyllen stöder företagets image och marknadsföringen och befrämjar nya kontakter. En stolt och positiv företagare i det stolta och positiva Kristinestad. Hit kommer kunderna gärna.

Åtgärder:

På gång

1. Lansera dokumentet så att det får en folklig genomslagskraft. Kristinestadsborna är de bästa marknadsförarna av sin egen stad och bör uppleva det som lätt och viktigt att göra det.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

Första prioritet

1. Sända ut både en kortfattad och fullständig version till varje hem, lätt att snabbt studera och ta till sig, medan strategin i sin helhet finns på nätet. Sprida/marknadsföra

strategin med hjälp av ”Kristinestadsmodellen”, som gör invånarna/hushållen så tilltalande/beroende av dokumentet att de gärna konsulterar/tar del av det.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

2. Kommunalförvaltningen integrerar ”Kristinestad 2020” i sin strategi och målsättning, dokumentet ingår i den interna handlingsplanen för vart och ett kommunalt verk.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

3. De som bereder och fattar beslut ska vara medvetna om/hänvisa till dokumentet i beslutsberedningen och beslutsfattandet.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

4. Nybildade Kristinestadsforum befrämjar samspelet mellan de olika stadsdelarna och bidrar till att förankra och förverkliga strategin.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Strategiprogrammet är ett centralt dokument i kommunalvalet, i äldrerådet, handikapprådet och ungdomsrådet.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

6. Köpmän, företagare och föreningar – Kristinestadsbor som varit med om att formulera strategin - använder dokumentet,

”Kristinestad 2020”, ger feedback/ respons.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

7. Medborgarinstitutet involverar Kristinestadsborna i det fortsatta strategiarbetet.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

8. Projektapparat med professionellt kunnande.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

9. Ansvarspersoner säkrar att Kristinestadsborna inte släpper taget om strategidokumentet

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

10. Nya samarbetsformer. De politiska partierna kan gärna låta sig inspireras av strategin.

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

11. Framhålla Kristinestadsprofilen på den egna hemsidan. I all verksamhet informera om och kommunicera Kristinestadsprofilen

Åtgärdsprogram:
Tidtabell och budget:
Ansvarsperson:

5. Kommunikation och marknadsföring

Profileringsgruppen har, samtidigt som den sammanställde stans utvecklingsstrategi, tillsammans med Place Marketing Oy utarbetat ett förslag till kommunikations- och marknadsföringsstrategi för Kristinestad, samt ett utkast till plan för hur denna strategi implementeras 2010–2012.

Målet är att göra Kristinestad mera känt i allmänhet och att locka nya besökare, boende och företag till stan, och sålunda stärka dess livskraft. Det förutsätter fokusering på gemensamma budskap och att vi riktar djärva marknadsföringsåtgärder till utvalda målgrupper.

Kommunikations- och marknadsföringsstrategin och tillhörande åtgärdsplan innehåller: stadens *spjutspetsar*, *grundvärden*, budskap, brand- eller varumärkeskod, tyngdpunkter, målgrupper, intern kommunikation, extern kommunikation, marknadsföringsåtgärder, kanaler, visuell image, uppföljning, organisering och resurser.

Ett liv för alla sinnen

Efter omsorgsfullt övervägande valde vi följande *spjutspetsar*: livskvaliteten och livsstilen, den miljömässiga mångfalden och kvaliteten samt servicen. Inom företagandet och näringslivet betonar vi turism, jordbruk/grönsaksodlingar/fiskerinäring och förädling av dessa, träförädling/metall/energi – vindkraft samt transport/lagerhållning /logistik.

Vi framhåller *grundvärden* som det genuint unika, spontaniteten, den sociala gemenskapen och uppskattning av traditioner.

Den som för första gången besöker Kristinestad överraskas av den genuina stadskärnan i Gamla stan, av särpräglade och behagliga upplevelser och en livsstil som präglas av lugn.

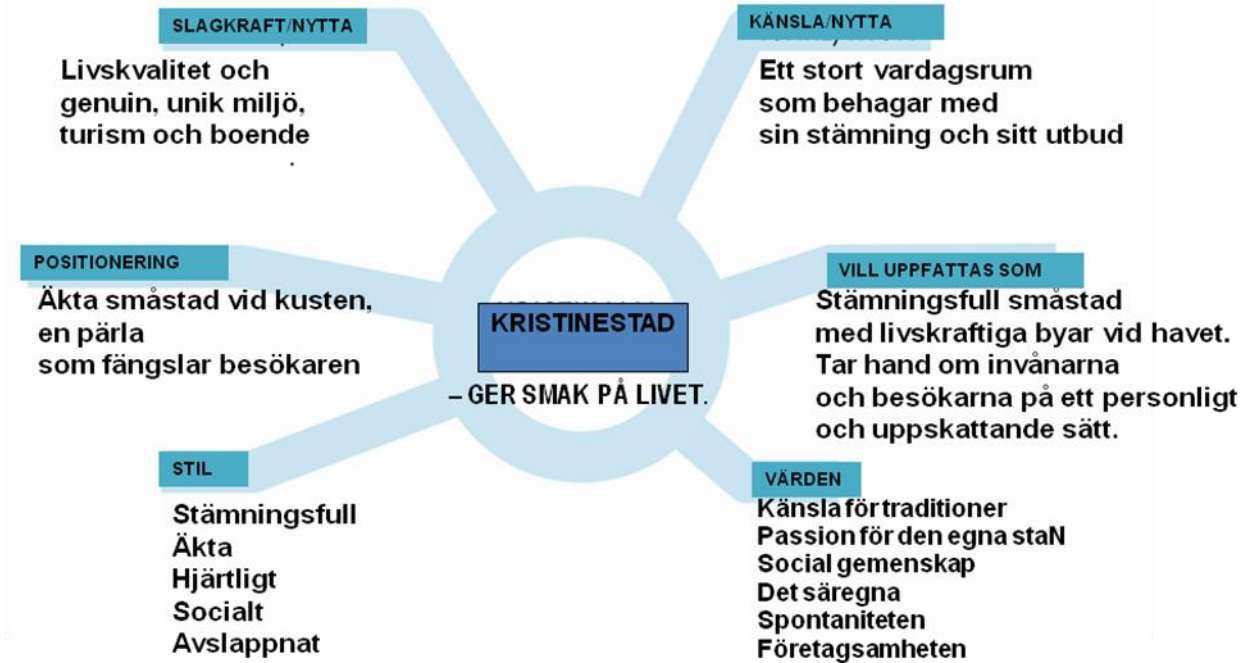
Kristinestad berör *alla sinnen*.

Arbetet med varumärket och utformningen av kärnbudskapet

Kristinestads varumärke präglas av en varumärkeskod.

Modell för definition av varumärket Kristinestad
VARUMÄRKESKOD FÖR KRISTINESTAD

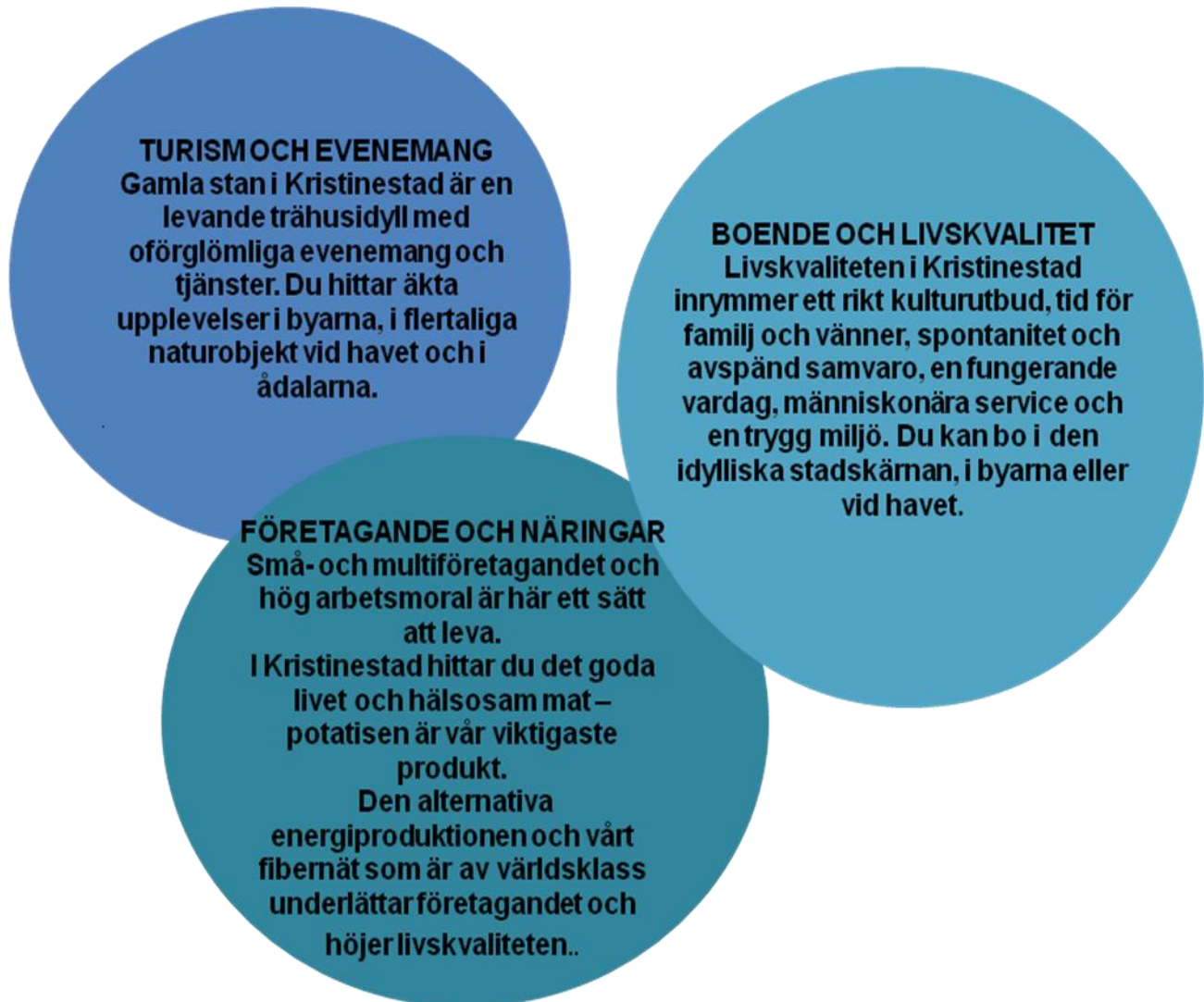
Förslag till kärnbudskap

Kristinestad har ett förslag till kärnbudskap. Det är inte en slogan, utan en tanke om stans spetsstyrkor och viljeyttring uttryckt i några meningar. Ett kärnbudskap är målinriktat. De olika aktörerna bäddar in kärnbudskapet i sin kommunikation om stan.

**Kristinestad – pärlan vid havet
Trähusidyllen, den genuina bykulturen,
den självklara tvåspråkigheten och det
aktiva företagandet ger smak på livet**

Teman med egna budskap

Följande teman har fått egna budskap: *turism och evenemang, boende och livskvalitet samt företagande / näringar.*

Tyngdpunkter och utkast till åtgärdsplan:

Inom turism och evenemang lyfter vi fram trähusidyllen i Gamla stan, utflyktsmålen i naturen, havet och ådalarna samt det genuina utbudet. I fråga om boendet och det vardagliga livet lyfter vi fram livskvalitet och småstadsstämning, mångsidiga boendemöjligheter och personlig service samt en självklar tvåspråkighet. Inom företagandet och näringar betonar vi turisttjänster, livsmedelsproduktion, vårdservice, kreativa företag och alternativa energikällor.

För varje fokusområde inom marknadsföringen har vi tagit fram *huvudmålgrupperna* och *övriga målgrupper*.

I åtgärdsplanen för 2010–2012 föreslår vi detaljerade åtgärder för intern kommunikation och

marknadsföring samt extern kommunikation. För varje år förslår vi flera konkreta marknadsföringsåtgärder och utvecklingsförslag.

Åtgärdsplanen innehåller även ett förslag till en *visuella linjedragning* för Kristinestad samt *logotypskisser*.

Förslag:

Kommunikation och marknadsföring styrs av en *kommunikations- och marknadsföringsgrupp*, som är tillsatt av stadsstyrelsen, och för genomförandet ansvarar *förvaltningscentralen*. Enligt förslaget anlitar staden en *marknadsföringskoordinator*, som bistår förvaltningschefen, initialt som köptjänst.

Resursnivån:

För att skaffa *resurser* för kommunikation och marknadsföring söker staden hos Österbottens Förbund extern projektfinansiering för 2010 och 2011. Staden har som mål att finansiera kommunikations- och marknadsföringsåtgärderna med "egna" medel år 2012 tillsammans med sina samarbetspartners. Stadens andel av finansieringen och den eventuella projektfinansieringen är sammanlagt 65 900–79 900 euro år 2010 och 140 000 euro år 2011. År 2012 är stadens och olika samarbetspartners andel av finansiering är sammanlagt 150 000 euro.

I förslaget betonar vi också vikten av att staden *regelbundet följer upp och utvärderar* kommunikationen och marknadsföringen.